

“28.01.2013 TARİHLİ ORMAN KANUNU İLE BAZI KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI” HAKKINDAKİ TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİNİN GÖRÜŞÜ

I - GİRİŞ

Orman ve Su İşleri Bakanlığı'na hazırlanan ve 28.01.2013 tarihinde Bakanlar Kurulu tarafından kabul edilerek Başbakanlık Kanunlar Kararlar Genel Müdürlüğü'nün 27.05.2013 tarih 31853594-101-676-2885 sayılı yazısı ile TBMM'ne sunulan; Orman Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı, aşağıda arzedeceğimiz yönleri itibariyle Türk Ormancılığı açısından son derece tehlikeli, ormancılık bilim ve tekniğine aykırı hükümler içermektedir.

Son yıllarda “Torba” tabir edilen yasa tekniğine aykırı bir biçimde çıkartılan yasalardan birisi de huzurda eleştirisini yaptığımız iş bu yasa tasarısıdır.

Yasalar tüm vatandaşların kolayca anlayıp kavrayacağı, kolayca ulaşabileceği bir şekilde sistemli bir biçimde derlenmiş düzenlemelerdir. Vatandaştan bazı konuları gizleme amacına yönelik ve Türk Hukuk Sistemini dinamitlemegirişimi olarak adlandırılan“Torba yasa” tabir edilen bu systemsiziliğin Dünyada bir eşini daha görmek mümkün değildir. Çünkü hiçbir Devlet sırf vatandaşından bazı düzenlemelerini gizlemek için kendi sistemini systemsiz ve karmaşık hale getiremez.

Yasayı incelediğimizde görüleceği gibi huzurdaki yasanın adı kısaca “ormandan yer kazanmak yasası” olarak adlandırılması gerekecektir.

Getirilen yeni düzenlemeleri Ormancılık Bilimi açısından madde madde eleştirirken, bazı maddelerin arasına torbalama mantığı içinde gizlenmiş tuzakları olduğunu da vurgulamak istiyoruz.

Orman kanunu değişiklik tasarısını incelerken görüleceği gibi, getirilen düzenlemeler sadece bizim mesleğimiz açısından değil dolaylı olarak birçok meslek guruplarını da ilgilendiren yönleri bulunmaktadır.

Örneğin Orman yasasındaki değişikliklerin yanı sıra;

- ✓ 7269 sayılı **Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun,**
- ✓ 3234 sayılı **Orman Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun,**
- ✓ 3402 sayılı **Kadastro Kanunu,**
- ✓ 6200 sayılı **Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun,**
- ✓ 167 sayılı **Yeraltı Suları Hakkında Kanun,**
- ✓ 2942 sayılı **Kamulaştırma Kanunu,**
- ✓ 3194 sayılı **İmar Kanunu,**
- ✓ 3621 sayılı **Kıyı Kanunu,**

Gibi pek çok kanun maddesi de bu torbalama systemsizliği içinde değiştirilmiş olmaktadır.

Dolaylı olarak ise; Mesleğimizin yetki yasası olan 5531 sayılı Orman Mühendisliği, Orman Endüstri Mühendisliği ve Ağaç İşleri Endüstri Mühendisliği **Hakkında Kanun ile** 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanunun bazı maddeleri yinebu torbalama systemsizliği içinde değiştirilmiş olacaktır.

Bu tasarının temel amacı çeşitli bahanelerin arkasına saklanarak ormandan yer kazanmakve orman alanlarını yapılaşmaya açmaktır. 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanunun kapsam alanlarını orman aleyhine genişleterek, Özel Ormanlarda yapılaşmaya ilişkin yeni düzenlemeler getirerek, mahkeme kararı ile ormana dönüşen tapulu yerlerde tapu sahiplerine tanınmışyeni ayrıcalıkları ile ve kesinleşmiş orman sınırı içinde bulunan kaçak yapı sahiplerine tanınan haklar ile bu tasarının baskın amacının orman sınırlarının daraltılarak bazı orman alanlarının yapılaşmaya açılmasını sağlamak olduğu görülmektedir.

Bir konuda yetki var ise sorumluluk da vardır. Ormanlarımızda orman Köylülerinin gerek Anayasamızda ve gerekse mevcut kanunlarımızda yasal hakları ve karşılığında da yüklenmiş sorumlulukları bulunmaktadır.

Mevcut tasarı yasalaştığı taktirde orman köylülerine özgülünmüş olan işlerin kapsamı daraltarak bu kesimi ciddi bir gelir kaybına uğratacağı gibi ayrıca köy muhtarlarının köy sınırları içinde işlenen orman suçlarına müdahale yetkisinin ortadan kaldırılması ile orman alanları ve orman varlığı ciddi bir tehlikeye maruz kalacaktır.

Tasarı ile orman yangınlarının söndürülmesinde Orman Köylülerinin yangın mükellefiyeti kaldırılmıştır. Görev ve karşılığında sorumluluk alma birbirlerinden ayrılmayan kavramlardır. Gerek Orman Kanunu'nun 81.maddesinin değiştirilerek köy muhtarlarının orman suçlarına müdahale yetkisinin kaldırılması, gerek orman köylüsünün ormandan yararlanma haklarının daraltılmış olması ve gerekse orman köylüsünün yangın mükellefiyetinin kaldırılması hep birlikte değerlendirildiğinde az yukarıda değindiğimiz gibi psikolojik olarak Orman Köylülerinin ormana yönelik sorumluluğunu ve ilgisini azaltacaktır. Teknik olarak da gerek ormanların korunmasında ve gerekse orman yangınlarının söndürülmesinde önemli handikaplar yaratacaktır.

II - DEĞERLENDİRMELER

1. Tasarının 1.maddesi ile 6831 sayılı orman kanununun 11. Maddesi değiştirilmiş olacak ve hak sahibi gerçek ve tüzel kişiler tarafından sınırlamaya ve 2 nci maddeye göre orman sınırları dışına çıkarma işlemlerine karşı açılacak itiraz davalarında hasım Orman Genel Müdürlüğü olacaktır.Orman Genel Müdürlüğüne açılacak davalarda hasım, hak sahibi gerçek ve tüzel kişiler olacaktır. Bu düzenlemeye herhangi bir eleştirimiz bulunmamaktadır. Olumlu bir düzenlemedir.

2. Tasarının 2.maddesi ile 6831 sayılı orman kanununun 18. Maddesi değiştirilmektedir. Bilindiği gibi yürürlükte olan 18. Madde şöyledir:

“Madde 18–Orman ürünlerini işleyecek her çeşit fabrika kurulması Tarım ve Orman Bakanlığının; Devlet ormanları hudutları içinde veya bu orman sınırlarına bir kilometreye kadar olan yerlerde taş, kum ve toprak, dört kilometreye kadar olan yerlerde ise hızır, şerit kurulması ve kireç, kömür, terebentin, katran, sakız ve benzeri gibi işletilmesinde ağaç kullanılan ocakların açılması ve balık üretmek üzere tesis kurulması Orman Genel Müdürlüğünün iznine bağlı olup, ruhsatname alınması ve rüsum hakkındaki hükümler saklıdır.

Yangın görmüş ormanlarla, gençleştirmeye ayrılmış veya ağaçlandırılan sahalarda ve baraj havzalarında birinci fıkradaki faaliyetlere hiçbir surette izin verilemez.”

Mevcut tasarıda ise; “Devlet ormanlarında orman bitki türlerinin tohum ve fidanlarını yetiştirmek üzere fidanlık kurulmasına, arkeolojik kazı ve restorasyon yapılmasına ve bu alanların kullanımına, define aranmasına, odun kömürü, terebentin, katran, sakız gibi işletilmesinde ağaç kullanılan ocakların açılmasına, balık üretmek üzere tesis kurulmasına ve göl, baraj ve deniz yüzeyinde yapılan balık üretimi için karada yapılması mecburi tesislere Orman Genel Müdürlüğünce bedeli alınarak yirmidokuz yıla kadar izin verilebilir. Bu süre sonunda her türlü bina ve tesis eksiksiz ve bedelsiz olarak Orman Genel Müdürlüğü tasarrufuna geçer ve söz konusu bina ve tesisler Orman Genel Müdürlüğü ihtiyaçları için kullanılabilir veya kiraya verilmek suretiyle değerlendirilebilir.” Denilmektedir.

Yapılan değişiklik ile, Devlet ormanlarında orman bitki türlerinin tohum ve fidanlarını yetiştirmek üzere fidanlık kurulması yerinde bir değişikliktir. Orman rejimi dışındaki alanlarda hızar, şerit, kömür gibi işletilmesinde ağaç kullanılan tesislerin yapılmasında Orman Genel Müdürlüğünün izninin kaldırılması önemli bir değişiklik değil ise de; orman sınırları içersinde dahi Orman ürünü işleyecek her çeşit fabrika kurulması için Orman Bakanlığında izin alınması şartının kaldırılmış olması hem mantığa, hem medeni hukuk ilkelerine ve hem de ormancılık tekniğine aykırıdır.

Toprak sahibinin yer izni verirken orman ürünü işleyecek hiçbir fabrikaya müdahale edemeyecek duruma düşürülmesi mantığa, medeni hukuk ilkelerine ve ormancılık tekniğine aykırıdır.

Görüldüğü gibi bu düzenleme ile orman alanları orman ürünü işleyen fabrika ve tesislere tahsis edilmektedir. Bu tür tesislerin ormanlar açısından önemli bir tehlike oluşturması nedeniyle orman içinde veya ormana 1 veya dört km. mesafede özel mülkiyete tabi arazilerde kurulmasını dahi önceleri izne tabi tutarken, maalesef bu tür tesislerin bizzat devlet orman arazisi üzerinde kurulmasına seyirci kalacağımız gibi bu tesislerin sınırsız bir şekilde kiralanmasına da bu tasarı ile olanak tanınmış olmaktadır.

Bu tasarı ile Devlet ormanlarında arkeolojik kazı ve restorasyon yapılmasına ve bu alanların kullanımına, define aranmasına, odun kömürü, terebentin, katran, sakız gibi işletilmesinde ağaç kullanılan ocakların açılmasına, balık üretmek için tesis kurulmasına ve göl, baraj ve deniz yüzeyinde yapılan balık üretimi için karada yapılması mecburi tesislere Orman Genel Müdürlüğünce bedeli alınarak yirmidokuz yıla kadar izin verilebilmesine olanak sağlanmaktadır.

Anayasamızın 169.maddesi, ormanların korunması ve alanlarının genişletilmesi için devlete temel bir görev yüklemiştir. Yani yapılacak tüm yasal düzenlemelerde ormanların korunması ve geliştirilmesi esastır. Bilim ve öğretilerde de bu prensip baş ve taç prensip olarak bizlere öğretilmiştir.

Ancak ormanlarımız da tüm diğer varlıklarımız gibi insan ihtiyaçları için kullanılacak ve fakat kullanılırken en temel kamu yararı içeren fonksiyonlarına da zarar gelmeyecektir. Baş ve taç prensip gereği ormanlarda devamlılık sağlanırken fonksiyonlarından da sürdürülebilir bir biçimde yararlanılacaktır. Dolayısı ile ormanlarımızdan yararlanma, ancak ve ancak ormanların bizzat kendisinde var olan kamu yararını bozmadan ve hatta kamu yararı özelliğini daha da artırarak onun yanında yer alan diğer kamu yararı yararlanmalarına tahsis edilebilir. Anayasamızdaki ormanların korunması ve geliştirilmesi esas görevi göz ardı edilmeden ve sürdürülebilir bir yararlanma olması şartı ile ormanlardan yararlanma mümkündür.

Değindiğimiz gibi Ormancılık biliminde kamu yararı esas göz ardı edilmeden yararlanma olmaması gerekirken Hukuk sistemimizde maalesef kamu yararı bulunan diğer birçok faaliyetler için ormandan izin alarak yararlanmalar yapılmaktadır.

Ancak bu güne kadar yapılmış tüm yararlanmalarda kamu yararı gözetilen faaliyetlerin ormanda bizatihi var olan kamu yararını ne denli etkileyebileceği hiç dikkate alınmaksızın alelittlak verilmiş bir kamu yararı kararı ile faydalanma sağlanmıştır.

Bizim hukukumuzda neredeyse her Devlet kuruluşunun üst yönetimleri kamu yararı kararı verebilmektedir. Çünkü Türkiye'de devlet her zaman kamunun yararına karar alır mantığı vardır. Vatandaşın kamusal kararlara katılımının hiçbir önemi yoktur. Kamu yararı kararını örneğin bütün Bakanlıklar, Bakanlar Kurulu, Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yönetim Kurulları, Belediye Meclis ve Encümenleri, Köy İdare Hey'eti, İl İdare Kurulu, İlçe İdare Kurulu, İl Daimi Encümeni gibi kuruluşlar verebilmektedirler.

Herhangi bir kuruluşun verdiği bir kamu yararı kararını, isterse o kamu yararı “üstün kamu yararı” adı altında yorumlansın, ormanlarımızda bizatihi var olan kamu yararını azaltıcı bir niteliği var ise bu tür bir orman kullanımını Dernek olarak kabul etmiyoruz. Özellikle bir başka yerde sağlanabilecek bir kamu yararının, herhangi bir kurumun verdiği bir kamu yararı kararı var diye orman arazilerinden üstelik de ormanı tahrip ederek verilen izinlere Dernek olarak karşıyız. Verilen kamu yararı kararlarının birçoğu tartışma götürür ve ormanda bizatihi var olan kamu yararını yok eden kamu yararı kararları olduğunu ve bu kamu yararı kararları ile kullanıma açılan orman arazilerinin durumunu hepimiz bildiği için konuyu dağıtmamak için ayrıntıya girmek istemiyoruz.

Orman Kanunu 17.madesinde düzenlenmesi ve tartışılması gereken ve ormandan izin prosedürü içinde değerlendirilmesi gereken birçok husus yeni tasarıda 18.madde içine atılarak adeta “hiçbir kamu yararı dahi gözetmeksizin” ormandan yeni kullanımların bu madde düzenlemesi ile yolu açılmış olmaktadır.

“Define aranması” gibi soyut yararlanma biçimlerine dahi ormanların -hiçbir ön şarta bağlı olmaksızın- kullanıma açılması son derecede tehlikeli yaklaşımlardır. Özellikle ekolojik yönden önem taşıyan orman ekosistemlerinin yıkımına yol açabilecek gelişme olacağı kuşkusuzdur. Söz gelimi, define aramak için belirli bir orman alanının tahrip edilmesine izin verildikten sonra define bulunamazsa, başka bir orman alanında yeniden define aramak için izin istenmesi mümkün olacaktır. Bu düzenlemeler Orman yıkımına neden olabilecek uygulamalardır.

Söz konusu tasarı maddesinin 1. Fıkrasının son cümlesi ile bedeli alınarak verilen 29 yıllık izin süresi sonunda, alanda oluşturulan her türlü bina ve tesislerin Orman Genel Müdürlüğü bünyesine geçeceği, Genel Müdürlüğünde bu tesisleri kullanacağı veya kiraya verebileceği hükmüne yer verilmektedir. Tasarı ile; izin verilmesi, gelir elde edilmesi, yararlanma süresi sonunda da yine kiraya vermek gibi amaçlar öngörülmekte; hiçbir şekilde yeniden orman oluşturmak hedeflenmemektedir.

Bütün bu hükümler şunu göstermektedir ki; orman alanlarının başka amaçlarla kullanımında kamu yararı olup olmadığına bakılmadığı gibi, izin süresi sonunda daha önce oluşturulan tesislerin yıkılarak yeniden ormana dönüştürülmesi de düşünülmemektedir. Bu yönüyle de düzenleme orman alanlarını daraltacağı için anayasamıza aykırıdır.

Orman ürünü işleyen fabrika ve tesislere koşulsuz biçimde arazi tahsis edilmesi, bu tür tesislerin yangın görmüş yerlerde, ağaçlandırmaya ayrılmış veya ağaçlandırma sahalarında ve özellikle baraj havzalarında bile izin verilmesi ayrıca bir handikaptır. Bu düzenleme yangınları özendirilebilecektir.

4.Tasarının 3.maddesi ile 6831 sayılı yasanın 19. Maddesinin 2.ve 3. Fıkraları değiştirilerek ağaçlandırma alanlarında otlatma eylemine izin verilmektedir. Bu düzenleme sözü geçen alanlarda toprak basılması nedeniyle doğal gençleşme bakımından risk yaratabileceği gibi ağaçların hayvanların zarar veremeyeceği boya gelmesi ölçüsü şeklindeki soyut bir ölçü ile yumuşatılmaya çalışılması hiçbir anlam taşımayabilir. Otlatmaya izin vermek söz konusu alanların tamamen elden çıkmasına da neden olabilir.

Yeni otlatma alanları açabilmek kastıyla orman yakma eylemlerini teşvik edebilir. Orman ekosistemlerinde hayvan otlatılmasının olası zararları, yalnızca orman ağaç ve ağaççıkları ile sınırlı değildir. Orman ekosistemlerinin en az ağaç ve ağaççıklar denli önemli ögesi olan otsu bitkiler, toprak yapısı, orman ekosisteminin bir parçası olan yabancı hayvanlardır. Orman faunası otlatmadan zarar göreceği gibi, orman ekosistemlerinin kendini yenileme gücünü de olumsuz etkileyecek ve toprak erozyonunu hızlandıracaktır. Bu nedenle 6831 sayılı yasanın 19. Maddesi ile otlatma eylemine verilecek izinin orman ekosistemleri üzerinde zararlı etkilerinin nisbeten azalacağı bir döneme, en azından üretim ormanına dönüştükten sonraki bir döneme kaydırılmasında yarar vardır.

5. Tasarının 4. Maddesi ile 6831 sayılı orman kanununun 30. Maddesinin birinci fıkrasında değişiklik yapılmaktadır. Değişiklik ile 30. Maddenin **“Devlet ormanlarından elde edilecek ürünlerin piyasa satışlarında açık artırma esastır.”** şeklindeki ilk cümlesi, **“Devlet ormanlarından elde edilecek ürünlerin satışları ile dikili satışlarda açık artırma esastır.”** şekline dönüştürülmektedir. Böylece yasalarda yeri olmayan, ancak OGM'nin bir süredir 6831 sayılı yasaya aykırı olarak genelgelerle yaptığı bir uygulama olan “dikili ağaç satış yöntemi” ne bu tasarı ile yasal dayanak sağlanmış olacaktır.

Mevcut yasamızdaki “Kamu kurum ve kuruluşlarının ihtiyaçları ile lüzum ve fayda görülen veya acele olarak satış yapılmasını gerektiren hallerde, her türlü orman ürünü piyasa fiyatı üzerinden tahsisen satılabilir.” Hükmüne göre istisnai bir durum için getirilen düzenleme dayanak yapılarak fiilen uygulanan “dikili satış yöntemi” bu tasarı ile yasal bir yönetime dönüştürülmüş, orman ekosistemlerinde kesileceğine karar verilen ağaçların dikili durumdayken ihaleyle satılması, istisna olmaktan çıkarılarak, kural durumuna getirilmiş olacaktır.. Böylece, Anayasanın 169. maddesindeki *“Devlet ormanları kanuna göre, Devletçe yönetilir ve işletilir.”* kuralı büyük ölçüde işlevsiz duruma getirilecektir.

Anayasamızın 169. Maddesinin ikinci fıkrasında yer alan **“Devlet ormanları kanuna göre, Devletçe yönetilir ve işletilir.”** Hükmü 1870 tarihli Orman Nizamnamesi ile uygulanmakta olan ormanların maktalar halinde (dikili olarak) satılmasının ortaya çıkardığı sakıncaları gidermek ve ormanların istismar edilmesini önlemek amacıyla anayasada yer almıştır. Böylece Osmanlı Devletinin son dönemleri ile Cumhuriyetin ilk yıllarında uygulanmış olan ve yol açtığı orman yıkımları nedeniyle 1937 yılında kaldırılan “devlet ormanlarının müteahhitlerce” işletilmesi düzenine geri dönmüş olacaktır. Oysa ki Batı Akdeniz Ormancılık Araştırma Müdürlüğü'nde yapılan bir araştırmayla bu uygulamanın çeşitli sakıncaları çeşitli boyutlarıyla ortaya konulmuştur.

Anayasanın 169. maddesi değiştirilmeden dikili satış yönteminin yasa maddesi olarak düzenlenmesi Anayasaya aykırıdır.

6. Tasarının 5. maddesi ile Orman Kanunu'nun 35. maddesinde yapılan değişiklikle “orman köylüsü” sayılanlara sağlanan ayrıcalıklı olanaklar, nüfusu 5000'den az kasabalarda yaşayanlara da tanınmak suretiyle siyasal iktidarın popülist uygulamalarına yeni boyutlar kazandırılmış olacaktır. Taslakta yer alan *“buldukları köy veya kasabanın mülki sınırları içinde kalan baltalık ormanlarından, koruya tahvil sahalarından ve ağaçlandırılacak yapraklı bozuk ormanlardan kesilip çıkarılacak ağaçlar.....hak sahibi sayılanlara dikili durumdayken de maliyet bedeli üzerinden satılabilecektir.”* Bu düzenleme “hak sahibi” sayılan köy kalkındırma kooperatiflerine sağlanan “sus payı” niteliğinde bir uygulamadır.

Koru ormanlarında kesilecek ağaçlar ise hak sahibi olan orman köy kalkındırma kooperatiflerine yine dikili durumdayken fakat açık artırma yoluyla satılabilecektir.

7. Tasarının 6. maddesi ile Orman Kanunu'nun 40. maddesinde yapılan değişiklikle ötedenberi orman köylülerine özgülenmiş bakım, imar ıslâh ve üretim işlerinden Orman idaresi tarafından yaptırılanları istisna edilmekte, bir başka deyişle köylünün ekmeği elinden alınarak

müteahhide verilmektedir. Ayrıca, dikili satışa konu olan ormanlarda 40. maddeden istisna edilerek dikili satış ihalesini kazanan şahısların diledikleri kişiyi çalıştırmaları da sağlanmış olmaktadır.

8. Tasarının 7. Maddesi ile yürürlükteki 6831 sayılı orman kanununun 52. Maddesinin 2. Fıkrası değiştirilmekte ve bu fıkraya ek yapılmaktadır. 52. Maddenin yürürlükteki şekli şöyledir: **“Madde 52-(Değişik: 22/5/1987 - 3373/11 md.) Ekim ve dikim suretiyle meydana getirilen hususi ormanlar hariç, hususi ormanlar 500 hektardan küçük parçalar teşkil edecek şekilde parçalanıp başkalarına temlik ve mirasçılar arasında ifrazen taksim edilemez.**

Ancak, şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerlerdeki hususi orman alanlarında bu Kanunun 17 nci maddesine göre izin almak ve yatay alanın yüzde altısını (% 6) geçmemek üzere imar planlamasına uygun inşaat yapılabilir. İnşaatların yapılmasında orman alanlarının tabii vasıflarının korunmasına özen gösterilir.

Hususi ormanlar orman idaresince mahalli tapu idaresine bildirilir.”

Yapılan değişiklik ile 52. Maddenin 2. Fıkrası;

“Ancak, hususi orman alanlarında Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca, Orman ve Su İşleri Bakanlığının uygun görüşü ile onaylanan imar planlarına uygun olarak hazırlanan avan veya kentsel tasarım projesine göre inşaat yapılabilir. Bu alanlarda yapılacak binaların taban alanları toplamı 17 nci maddeye göre verilen genel kamu hizmetlerine yönelik izinler hariç olmak üzere, izne konu hususi orman alanının yüzde altısını, bina yüksekliği ise binanın oturduğu alanın en düşük zemin kotundan itibaren 9,5 metreyi geçemez. İnşaatların yapılmasında ormanların tabii vasıflarının korunmasına özen gösterilir.” şekline dönüştürülmeye çalışılmaktadır.

Yeni bu düzenleme ile orman alanlarına inşaat yapılmasına izin verilmiş olmaktadır. Bu durum anayasaya açıkça aykırıdır. Çünkü Anayasanın 169. maddesine göre Devlete ormanların korunması ve alanlarının genişletilmesi görevi verilmiştir. Orman alanlarına inşaat yapılması ile Anayasamızın bu hükmüne aykırılık oluşturulmaktadır. Anayasaya göre ormanlarda sadece kamu yararı ile irtifak hakkına izin verilmektedir. Ormanlık alanlara inşaat yapılması ve özellikle de bu inşaat alanının yüzde 6'lara kadar yükseltilmesi uygulaması iyi niyetli bir uygulama değildir. Düzenlemede kamu yararı şartı da yoktur.

Anayasada ormanların korunması ve genişletilmesi ile ilgili hükümler özel, tüzel veya devlet oranı ayırımı yapılmaksızın tüm ormanlar için geçerlidir.

Orman Kanunu'nun 52.maddesinin bu değişikliği, özel ormanlarda tıkanmış bulunan veya uygulanamaz hale gelen inşaat hakkının canlandırılması girişimidir. Özel ormanlarda bağımsız konut üretilmesi mümkün değildir. Zira, 52.Maddenin 1.Fıkrası gereğince özel ormanlar 500 hektardan küçük parçalara bölünemez ve miras yoluyla da taksim edilemez. Bu nedenle 3302 sayılı Yasa ile yapılan ve özel ormanlarda yapılaşmanın önünü açan eski düzenleme ölü doğduğu için bu kez anılan düzenleme ile yasalarımızda yer alan *“ormanların bölünemezliği”* kuralı da çiğnenmiş olacaktır. İzin şartı sadece Belediyelere terk edilerek, bu şekilde yapılacak binaların ifrazı sağlanıp müstakil tapu oluşturulmasına zemin hazırlanmıştır

Bu konuda halen yürürlükte olan 52. maddenin de anayasaya aykırı olduğu, ormanların tahribine yol açtığı bilinmekte iken, kapsamının bu şekilde genişletilmesi yanlıştır.

Ayrıca bu değişiklik,52. maddeye atıf yapan 57. Maddenin 3. fıkrası içerisinde yer alan **“Mülkiyeti hazineye kalmak üzere bu ağaçlandırma sonucu meydana gelecek ormandan faydalanma usulü, bu Kanunda yer alan hususi ormanlara ait hükümlere göre yürütülür.”**Düzenlemesi ile birlikte değerlendirildiğinde,ağaçlandırmaya konu bütün ormanların yüzde 6'ya kadar yapılaşmaya açık olacağı sonucu ortaya çıkmaktadır.

Yani yüzde 6'lık yapılaşma izni 6831 sayılı orman kanununun 57.maddesi uyarınca özel veya tüzel kişiliklere ağaçlandırmak amacıyla tahsis edilen devlet ormanlarında da uygulanmış olacaktır.

Yapılmasına izin verilecek inşatlarda belirleyici karar organı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı olduğu gibi genel kamu hizmetlerine yönelik izinlerde ise yüzde altı oranı dikkate alınmayacaktır.

Bu düzenleme Orman yıkımı yaratacak son derece tehlikeli bir düzenlemedir. Bu uygulama ile ağaçlandırma amacıyla özel veya tüzel kişilere tahsis edilmesi olanaklı olan 9 milyon hektara yakın bozuk orman alanının yüzde 6'sının yapılaşmaya açılarak gözden çıkarılması sağlanmış olacaktır.. Orman alanlarında daraltma yapan bu uygulama anayasaya açıkça aykırıdır.

9.Tasarının 8.maddesi ile 6831 sayılı orman kanununun 67. Maddesinde yapılmakta olan fidan ve tohum ithalatı ve ıslâhı konularının kayıt ve kontrol altına alınmaya çalışılması kuşkusuz çok olumlu bir adımdır.Ancak, Zirai karantina hükümlerinin kapsam dışında bırakılmaması gerekmektedir. Devletin bu işe kaynak ayırıp genetik kirliliğin önüne geçmesi arzu edilen bir durumdur.Bu konudaki esasların bu maddede yer alması ve Zirai Karantina Kanunu ile irtibat kurularak 5531 sayılı Orman Mühendisliği, Orman Endüstri Mühendisliği ve Ağaç İşleri Endüstri Mühendisliği Hakkında KanundakiZirai Karantina KanunununDevlete yüklediği ödevlerin, orman emvali ile sınırlı olmak üzere orman mühendislerinin görev ve yetki alanına girdiği gözetilerek bu konuda serbest orman mühendisleri ve orman mühendisliği bürolarını devreye sokan bir sistem oluşturulması gerekmektedir.

10.Tasarının 9.maddesi ile Orman Kanunu 69. Maddesinde yapılan değişiklik ile “Orman köylüsünün yangın mükellefiyeti” kaldırılarak yerine “gönüllülük” esasının getirilmesidir.Bu şekilde gönüllü insanların da yangın söndürme çalışmalarına katılması sağlanmasına bir diyeceğimiz olanaz. Esasen eski düzenlemede de bu katılıma herhangi bir engel bulunmamaktadır. Bu nedenle gönüllülük esasının yeni bir uygulama gibi sunulması ve bu hususun yasa metninde yer alması gereksizdir.Ancak, yangın söndürme çalışmalarında insan gücünün temel dayanağını oluşturan mükellefiyet esastan bu şekilde çıkartılması tehlikeli bir durumdur.OGM yangın söndürmek için yeterli insan gücünü bulamayabilir. Ayrıca, gönüllülerin yangın söndürme çalışmaları konusunda orman köylüsü kadar bilgili ve dayanıklı olamayacağı da unutulmamalıdır. Bu nedenle yangın söndürme çalışmaları ciddi bir zaafa uğrayabilir.

Ayrıca az yukarıda değindiğimiz gibi orman yangınlarının söndürülmesinde Orman Köylülerinin yangın mükellefiyetinin kaldırılması, aşağıda açıklayacağımız gibi Orman Kanunu'nun 81.maddesinin değiştirilerek köy muhtarlarının orman suçlarına müdahale yetkisinin kaldırılması ve orman köylüsünün ormandan yararlanma haklarının daraltılmış olması hep birlikte değerlendirildiğinde önceden değindiğimiz gibi psikolojik olarak Orman Köylülerinin ormana yönelik sorumluluğunu ve ilgisini azaltacak ve hatta teknik olarak da gerek ormanların korunmasında ve gerekse orman yangınlarının söndürülmesinde önemli handikaplar yaratacaktır.

11.Tasarının 10. maddesiyle Orman Kanunu'nun 81.maddesi değiştirilerek köy muhtarlarının orman suçlarına müdahale yetkisi kaldırılmıştır. Suç mahalline en yakın kamu idaresi olan muhtarlıkların bu yetkilerinin tam tersine genişletilmesi gerekirken tamamen kaldırılması büyük bir hatadır. Bu düzenleme ile orman köylüsü kendi varlığının dayanağı olan ormanları iç ve dış müdahalelere karşı korumak için elindeki yasal dayanağı yitirmiş olacaktır.

Bir önemli handikap da bu yapılan değişiklikle her türlü koruma çalışması büyük ölçüde, gerekli donanımların hemen hemen hiçbirine sahip olmayan köy tüzel kişiliklerine bırakılacak olmasıdır. Böylece, söz konusu çalışmaların gerektiğinde yapılabilmesi rastlantılara kalacak; kırsal yerleşmelerde yaşayanlar arasında anlaşmazlıklar ve kalıcı çatışma alanları yaratılmış olacaktır.

12. Tasarının 13. maddesi ile 6831 sayılı Kanunun Ek 9. maddesine yapılan eklemede; “devlet ormanı” sayılan yerlere “*demiryolu, otoyol, Devlet ve il yolları ile su isale hatlarının yapımında zorunlu olarak ortaya çıkan kazı fazlası malzemenin*” depolanmasına izin verilebilecektir. Bu düzenleme ÇED Raporu alınmadan ve tüm yan etkileri giderilmek suretiyle açılacak olan Taş veya Kalker Ocağı izninin bu şekilde doğrudan verilmesi ile eş anlamlıdır. Depolama yapılabilecek “Devlet ormanı” sayılan yerlerin özellikleriyle ilgili herhangi bir kısıtlama da getirilmemiştir. Bu düzenleme, çevre kirliliğini kolaylaştırmış olmasının yanı sıra özellikle ekolojik koşulları yönünden duyarlı orman ekosistemlerine zarar vereceği kuşkusuzdur.

13. Tasarının 14. Maddesi ile 6831 sayılı yasaya 2010 yılında çıkarılan 6100 sayılı yasayla getirilen Ek Madde 11'nin birinci fıkrasının (b) bendi yeniden düzenlenirken; “*Turizm izinleri dışındaki izinlere konu tesislerin izin sahibince üçüncü kişilere kiralanması*” uygulamasına limanlar da katılarak uygulamanın kapsamı genişletilmiş olacaktır.

14. Tasarının 15. Maddesi orman kanununun ek 12. maddesi değiştirilmektedir. Değiştirilmesi tasarlanan ek 12. Maddenin 1. fıkrası aşağıdaki gibidir:

“Bozuk veya verimsiz orman alanları; ağaçlandırma, erozyon kontrolü ve rehabilitasyon çalışmalarına konu edilir. Bu alanlarda mevcut türlerden gerekenler korunur, aşılır ve/veya rehabilite edilir. Ayrıca orman içi boşluk alanlar, bölgede doğal olarak yetişen türlerin ekimi, aşılı-aşısız fidanların dikimi ve aşılama yapmak suretiyle imar-ihya ve/veya rehabilite edilebilir ve/veya ağaçlandırılarak doldurulabilir. Bu çalışmalar orman idaresi tarafından yapılabileceği gibi köy tüzel kişilikleri ve diğer gerçek ve tüzel kişiler tarafından da yapılabilir.”

Bu fıkra ile bir taraftan 4122 sayılı Milli Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Seferberlik Kanunu, diğer yandan da 6831 sayılı orman kanununun 57. Maddesi dışında ağaçlandırmada özel kesimce kullanılacak yeni alanlar yaratılmaktadır. Bu düzenlemelerde ele alınan kavramlar, ağaçlandırma ve erozyon kontrolü kavramlarıdır. Tasarıda ise bunlara ek olarak rehabilitasyon ile imar-ihya gibi yeni ve anlam kargaşasına neden olabilecek birbirinin içine girebilecek kavramlar kullanılmak suretiyle kargaşa yaratılmaktadır.

Bozuk nitelikli veya verimsiz orman alanlarının iyileştirilmesinde özel kesimin gücünden yararlanma amacını taşıyan, bu ve benzer düzenlemelerde daha önceleri ağaçlandırma ve erozyon kontrolü kavramlarına yer verilmekteyken, bu düzenlemenin 1. cümlesinde bu kavramlara “rehabilitasyon” kavramı da eklenmiştir. Son cümlede ise başka bir kavramdan; “imar-ihya” kavramından söz edilmektedir. Yani böylece “imar-ihya” kavramının rehabilitasyon kavramından başka bir anlamda kullanıldığı anlaşılmaktadır. Bu durumda verimli orman alanlarının “imar-ihya” sözcüğüne yüklenecek yeni bir anlam ile özel kesime tahsis edilmesi gündeme getirilmeye çalışılmaktadır. Dolayısıyla getirilmesi tasarlanan hüküm anayasaya aykırıdır. Çünkü yukarıda da değinildiği gibi anayasamızın 169. Maddesine göre devlet ormanları devlet tarafından yönetilmeli ve işletilmelidir.

Ormanlık bilimi açısından da sakıncalı uygulamalar başlatılmış olacaktır. Bu uygulama ile orman ekosistemleri meyve bahçelerine dönüştürülmüş olacaktır. Tasarıyla söz konusu çalışmaların köy tüzel kişilikleri yanında diğer gerçek ve tüzel kişiler tarafından da yapılabilmesi olanaklı kılındığı için “devlet ormanı” sayılan yerlerin orman ekosistemlerinin, başta türsel bileşimi olmak üzere yapısal özelliklerinin yeni kullanım sahiplerinin istekleri doğrultusunda değiştirilmesi olanaklı kılınmış olacaktır. Bu durum, orman ekosistemlerinin geleceğini geri dönülemeyecek biçimde değiştirilmesine yol açabilecektir.

Tasarı ile değiştirilmesi düşünülen ek 12. Maddenin son fıkrası ise hiçbir ayırım getirmeden şöyledir:

“Ayrıca, tapuda kişiler adına kayıtlıyken orman sınırları içerisinde kaldığı gerekçesiyle tapuları iptal edilen yerler, öncelikle eski tapu maliklerine veya kanuni mirasçılara özel ağaçlandırma ve özel imar-ihya çalışmalarına konu edilmek üzere bedelsiz tahsis edilir.”

“Orman Kadastro ve Aynı Kanunun 2/B Maddesinin Uygulaması Hakkındaki Yönetmelik” in “**4785 Sayılı Kanunun Yürürlüğe Girmesinden Sonra Tapulaması Yapılmış Yerlerde Orman Kadastro**” başlıklı 30.maddesi aynen: “... **Tapulama yapılmış yerlerde yapılacak orman kadastro çalışmalarında tapulama tespitlerine aynen uyulduğunda ve ölçme yapmaya lüzum kalmadığı tespit edildiğinde; tapulama sınır ve ölçülerinin aynen kabul edildiği yazılmak ve ayrıntılı tutanak tutulmak suretiyle tapulamaca tespit edilen sınırlar, orman sınırı kabul edilerek haritasında işaretlenir. Tapulama ve kadastro yapılmış yerlerde, tapulama parselleri, orman kadastro haritalarında mutlaka gösterilir.**” Şeklinde dir.

Yani evveliyatında orman olmayan ve orman olma olasılığı tartışılmayan yani 4785 sayılı yasa ile bir ilintisi olmayan yerlerde Orman kadastro yapılırken Anayasal bir hak olan mülkiyet hakkına hanel gelmemesi için vatandaşın var olan tapularına uymak mecburiyeti vardır.

Ancak bilinen bir gerçek vardır ki özellikle yeşil kuşak çalışmaları sırasında hatalı biçimde vatandaşın tapulu arazilerine yapılan taşkın ağaçlandırmalar sonrasında Orman Kadastro Komisyonlarının yaptığı önemli hata nedeniyle ormanla ilgisi olmayan bu yerler de sehven Devlet Ormanı olarak sınırlandırılmıştır. Orman Kadastro ve Aynı Kanunun 2/B Maddesinin Uygulaması Hakkındaki Yönetmelik” 25.maddesindeki Devletten Başkasına Ait Ormanların Kadastro hükümlerine göre veya “**4785 Sayılı Kanunun Yürürlüğe Girmesinden Sonra Tapulaması Yapılmış Yerlerde Orman Kadastro**” başlıklı 30.maddesine göre bu gibi yerlerin özel orman veya 3 hektardan küçük ise orman dışı arazi olarak sınırlandırılması gerekirken Orman Kadastro Komisyonlarının yaptığı önemli hata nedeniyle sehven Devlet Ormanı olarak sınırlandırılmış ve 10 yıl sonra hak düşürücü sürelerin geçmiş olması nedeniyle vatandaşın tapuları iptal edilmiştir. Bu konuda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesince Türkiye aleyhine verilmiş tazminat kararları olduğu için yasa koyucunun bu tip yerler için özel düzenleme yapması gerekirken bunun yerine tasarıda olduğu gibi hiçbir ayırım getirmeden yeni yeni orman kullanım alanları yaratması yanlıştır. Bu düzenlemeyi bu biçimiyle ormandan hülle ile yer kazanımına yönelik torbalama girişimleri olarak yorumluyoruz.

Öte yandan, bozuk veya verimsiz orman alanlarında ağaçlandırma, erozyon kontrolü ve rehabilitasyon çalışması yapma imkanı getirilmişken, hukuken devlet ormanı statüsünde olan bazı alanların ayrıca belirli kesime bir ayrıcalık yapılarak tahsis edilmeye çalışılması dikkat çekicidir.

15.Tasarının 17. Maddesi ile 6831 sayılı orman kanununa geçici bir madde eklenmektedir. Eklenen Geçici 10.Maddenin, “Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce 92 nci, 93 üncü ve 94 üncü maddelere göre müsadere kararı kesinleşen yapı ve tesisler, Orman Genel Müdürlüğü tarafından kiraya verilmek suretiyle değerlendirilebilir. Bunlardan tapulu olup da tapusu iptal edilen yerlerdeki müsadere kararına konu yapı ve tesisler öncelikle eski tapu maliklerine kiraya verilir.”Şeklinde başlayan ilk fıkrasında az yukarıda değindiğimiz ek 12. Madde kapsamındaki eleştirilerimiz için de geçerlidir. Değindiğimiz gibihicbir ayırım getirmeden bazı kişilere verilecek olan bu hak, ormanların tahribini ödüllendirilmekte ve yeni tahriplere cesaret vermeye çalışılmaktadır. Devletin böyle bir ödüllendirme anlayışına sahip olması Kabul edilemez. Yine bu madde ile bu defa hem de suç işlemiş kişilere af çıkarmış gibi bir konum yarattığının yanı sıra üstelik bu kişilere ödüllendirici biçimde bir ayrıcalık tanınmaktadır. Getirmeye çalışılan hüküm bu yönüyle de Anayasanın “**kanun önünde eşitlik**” başlığını taşıyan 10. Maddesine de açıkça aykırıdır. Anayasanın 169. maddesine göre “*orman suçları için genel ve özel af çıkarılamaz.*” Hükmü de dolaylı olarak çiğnenmiş olmaktadır.

16.Tasarının 24. Maddesi 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak yardımlara Dair Kanun bünyesinde yer alan ek 10. Maddenin değiştirilmesi ile ilgilidir.

Getirilmek istenen düzenleme şöyledir:“**EK MADDE 10- Bilim ve fen bakımından orman olarak muhafazasında hiçbir yarar görülmeyen ve tarım alanına dönüşmesi de mümkün olmayan yerler, Bakanlar Kurulunca tespit edilen usul ve esaslara göre, hayatı etkileyen doğal afete maruz kalan veya 16.5.2012 tarihli ve 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanuna göre riskli alanlardaki yerleşim alanlarında kalan kamu kurum ve kuruluşları ile bu alanlarda yaşayanların iskanlarını temin, iyileştirme tasfiye ve yenileme amacıyla yeni yerleşim alanı olarak kullanılmak üzere Orman Genel Müdürlüğünce orman sınırları dışına çıkarılır.**

Bu alanların tespiti için Orman Genel Müdürlüğünce yeteri kadar orman kadastro komisyonu görevlendirilir. Bu alanlarda 21.6.1987 tarihli ve 3402 sayılı Kadastro kanununun 22. maddesinin, kadastrosu yapılmış olan yerlerin ikinci defa kadastroya tabi tutulamayacağına ilişkin hükmü uygulanmaz. Bu tespit sırasında ilan süresi bir hafta, itiraz süresi ise bir ay olarak uygulanır. Bu fıkra kapsamında yapılacak orman kadastrosu uygulamasındaki işlemlerde bu fıkrada belirtilen süreler uygulanır.

Birinci fıkra uyarınca orman sınırları dışına çıkarılacak alanlar ile daha önce bu madde kapsamında orman sınırları dışına çıkarılan alanlar tapuda Hazine adına tescil edilir ve birinci fıkrada belirtilen gaye doğrultusunda kullanılmak üzere Çevre ve Şehircilik Bakanlığının tasarrufuna geçer.

Orman sınırları dışına çıkarılan alanların en az iki katı kadar olan ve öncelikle aynı il sınırları içerisinde bulunan, Hazinesinin özel mülkiyetindeki veya devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazlar, Maliye Bakanlığınca Orman Genel Müdürlüğüne ağaçlandırılmak üzere tahsis edilir.”

Bu düzenleme öncelikle biçimsel olarak az yukarıda belirtmiş olduğumuz torbalama ve sistemsizleştirme tesbitlerimize örnek bir düzenlemedir. Doğrudan orman ile ilgili olduğu görülen bu düzenlemenin 6831 sayılı Orman Kanunu yerine, Umumi Hayata Müessir Afetler isimli bir kanuna eklenen bir madde ile ele alınması manidardır.

Tasarı ile 6831 sayılı yasanın 2/A bendi gereğince doğal afete maruz kalan kişilerin yerleştirilmesi maksadıyla orman dışına çıkarma düzenlemesinin kapsamı genişletilerek “6306 sayılı Kentsel Dönüşüm yasasına göre riskli alanlardaki bina ve tesislerin ormandan çıkarılacak yerlere nakli için” şeklinde yeni bir orman dışına çıkarma sebebi yaratılmış olmaktadır. Bu düzenleme, Devlet ormanlarının arsa rezervi olarak görüldüğünü kanıtlayan bir düzenlemedir. Anayasamızın 170.maddesine göre, orman sınırlarında yapılabilecek daraltma sadece orman içinden göçürülecek orman köylüleri ile sınırlıdır. Anayasanın bu hükmü afetzede ve kentsel dönüşüm gibi gerekçelerle genişletilemez. Bu düzenleme “Devlet ormanlarının mülkiyeti devrolunamaz” hükmünü taşıyan 169.maddenin 2.fıkrasına da aykırıdır. Hükümet bu düzenleme ile Anayasa ve Anayasa Mahkemesinin müteaddid kararlarını da yok saymaktadır.

Düzenlemenin birinci fıkrasında “orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen ve tarım alanına dönüşmesi de mümkün olmayan yerler” şeklinde mantığı olmayan bir ifadeye yer verilmiştir. Hiçbir bilim ve fen, bir orman alanının, orman olarak kullanılmasında yarar olmayacağını düşünemez. Aksi durum Bilim ve Fenne aykırı bir davranış olur. Bu bağlamda ülkemizde orman olarak kullanılmasında yarar olmayacak bir orman alanı da yoktur. Anayasamızın 169. ve 170.Maddeleri orman sınırlarına yönelik yapılabilecek olan daraltmayı tam ve ayrıntılı olarak açıklamıştır. Orman sınırları dışına çıkarılacak alanların hangi amaçla kullanılacağı da Anayasada açıktır.

Düzenlemenin üçüncü fıkrası ile orman sayılan her yer Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın her türlü keyfi uygulamasına açılmış olacaktır. Çünkü düzenlemeye göre bu uygulamayla; “*orman sınırları dışına çıkarılacak alanlar ile daha önce bu madde kapsamında orman sınırları dışına çıkarılan alanlar tapuda Hazine adına tescil edilir ve birinci fıkrada belirtilen gaye doğrultusunda kullanılmak üzere Çevre ve Şehircilik Bakanlığının tasarrufuna*” geçecek hükmü vardır.

Öte yandan düzenlemenin son fıkrasında yer alan “**Orman sınırları dışına çıkarılan alanların en az iki katı kadar olan ve öncelikle aynı il sınırları içerisinde bulunan, Hazinesin özel mülkiyetindeki veya devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazlar, Maliye Bakanlığınca Orman Genel Müdürlüğüne ağaçlandırılmak üzere tahsis edilir.**” şeklindeki hüküm de bilimsel ilkelere uygun düşmemektedir.

Ormanı daraltan düzenlemelerin karşılığıymış gibi konulan bu düzenlemenin bilimsel ve mantıksal bir yönü yoktur. Doğal bir ormanın yok edilmesi ağaçlandırmalarla oluşturulacak yapay orman ile ikame edilemez. Öte yandan arazi kullanımı bilimsel ilkelere göre yapılmalıdır. Ekonomik ve çevresel değerlendirmeler yapılarak arazi kullanımı yapılmalıdır. Sırf ormanı daraltan düzenlemelerin karşılığıymış gibi “biz bir miktar ormanı yok ettik, onun iki misli kadar alanı ağaçlandırmak zorundayız” şeklindeki yaklaşımlar bilimsel değil vatandaşın gözünü boyamak düşüncesinden kaynaklıdır. Aldatıcı düzenlemelerdir.

17.Tasarının 25. Maddesi ile 16/12/1960 tarihli ve 167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir. Ek maddeye göre “ Yeraltı sularının tahsisine Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü yetkilidir. Tahsis edilen yeraltı suları, kullanılan suyun metreküp bedeli üzerinden ücretlendirilir. 4 üncü maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen yeraltı ve kaynak suları il özel idarelerince suyun metreküp bedeli de gözönüne alınarak kiraya verilir. Tatbik olunacak ücret tarifeleri; kullanma amacı, ekonomik, sosyal ve mahalli şartlar gözönüne alınarak Bakanlar Kurulu kararıyla tespit ve ilan olunur.

İl özel idareleri tarafından kiraya verilenler dışında kalan yeraltı ve kaynak suları, kullanılan suyun metre-küp bedeli üzerinden ücretlendirilmek suretiyle Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünce kiraya verilebilir. Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünce, bu suların tahsis edilmesinden veya kiraya verilmesinden alınan ücretlerin takip ve tahsili genel hükümlere göre yapılır ve tahsil edilen bedeller Genel Müdürlüğün özel bütçesine gelir olarak kaydedilir.” Denmektedir.

Yeraltı su kaynaklarının çok önemli bir bölümünün orman arazilerinden geçiyor olması ve yeraltı sularını ticari hayata açan bu şekildeki bir düzenlemenin bir orman kanunu değişikliği içinde yer alarak orman ile daha kuvvetli irtibatının sağlanmaya çalışılmış olduğunda kuşku yoktur.

Burada, itiraz edilebilecek önemli noktalar vardır. Yeraltı sularının giderek azalması ve kullanımının artması nedeniyle, özellikle orman alanlarında izin verilmemesi gerekir. Esasen yeraltı suyunun durumunu ve kullanılabilir miktarın tespit edilmesi konuları uzun etütleri gerektiren bir husustur. Sırf Devlete gelir sağlamak ve girişimciye yeni olanaklar sağlamak için yeraltı sularının özellikle ormanlık alanlarda ölçüsüzce kullanımına yol açabilecek ve ormanının varlığını tehlikeye düşürecek bu düzenleme az yukarıda belirtilen yasa ve Anayasamıza aykırı olduğu gibi ayrıca, köylülerin kendi emek ve masrafları ile temin ettikleri köyiçme sularını da kurutabilecek boyutta uygulanmasına da ucu açıktır. Bu konuda büyükşehir belediyelerine verilen yetkiler sınırlandırılmalıdır. Aksi halde, köylü ile Devlet çatışacaktır.

18. Tasarının 29. Maddesi ile 21/6/1987 tarihli 3402 sayılı yasaya ek 5. madde eklenmiştir 3402 sayılı Kadastro Kanununa eklenen EK 5. madde aynen “ Kadastro veya tapulaması tamamlanan çalışma alanlarında, orman kadastro ya da tahdidini yapılmamış ormanlar, 4 üncü ve 39 üncü maddelerinde yer alan esaslar çerçevesinde kadastroya tabi tutulur.” Şeklinde.

3402 sayılı yasadaki sadece çalışma alanında orman bulunması ve 6831 sayılı Orman Kanununa göre orman kadastro başlanılmamış olması halinde kadastro komisyonlarına özel bir durum için verilmiş olan yetki bu madde değişikliği ile kalıcı hale getirilmiştir. 3402 sayılı yasanın 4. maddesi genel kadastro ve orman kadastro konularını önlemek için getirilmiştir. Kadastro komisyonları, çalışma alanında orman bulunması halinde bünyelerine bir orman ve bir ziraat mühendisi olarak çalışacak ve bu şekilde tespit edilen sınır orman sınırı sayılacaktır. Bu düzenlemenin kadastro kesinleşmiş alanlardaki orman alanları için de kullanılması ormancılık bilimini hafife almanın yanı sıra asli görevi, orman kadastro yapmak olan orman kadastro komisyonlarını da orman kadastro konusunda devre dışı bırakmaya matuf bir düzenlemedir. Ormancı olmadan da ormanı idare ederim mantığından hareketle ormancı teknik elemanı dışlama mantığının bir göstergesidir. Bu husus her şeyden önce orman kadastro düzenleyen 6831 sayılı orman kanununun 7. maddesine aykırıdır. Ayrıca, mükerrer kadastro sayılması gerekeceğinden 3402 sayılı kadastro kanununun 22. maddesine de aykırıdır.

SONUÇ

Yasa taslağı genel olarak doğrudan veya açıkça orman alanlarını daraltılacak hükümlerle doludur. O nedenle huzurdaki bu yasanın adını “ormandan yer kazanma yasası” olarak tanımlıyoruz..

Ormanlardan yararlanma “kamu yararı” ile sınırlandırılmaktayken, özellikle son yıllarda kamu yararının uygulamada az yukarıda anlattığımız bir şekilde kullanılması sürekli “orman aleyhine” durumlar yarattığı gibi bu tasarıda bazı uyduruk kabilinden sayılabilecek faaliyetlerin dahi “kamu

yararı” kısıtlaması olmaksızın tasarıya alınmış olması son derecede orman yıkımına yol açabilecek düzenlemelerdir. Çünkü, ormanın kendi varlığı ile ürettiği kamu yararı dikkate alınmaksızın orman yok edilerek yürütülecek etkinlikler arasına “define aramak” gibi nereye kadar uzayacağı belli olmayan soyut kavramların bile tasarıya girmiş bulunması düşündürücüdür.

Orman ile doğrudan ilgili konuların, ormanların doğrudan tahribine ve orman azalmasına neden olacak uygulamaların orman kanunu yerine başka yasal düzenlemeler içerisinde gizlenerek kamu oyuna sunulması, Orman kanunu 17.madde kapsamında yer alması gereken hususların 18.maddeye monte edilmek suretiyle öğretiler ve hukuk uygulamalarında ilkeleri az çok belirlenmiş olan 17.madde uygulamalarının devre dışı bırakılmış olması, Hükümetin torbalama mantığı içinde kanun yapma eyleminin bir devamıdır.

Tasarı, ormandan yer kazanımı uygulamasının yanı sıra 6831 sayılı Orman Kanunu dışındaki önemli kimi yasalarda da değişiklikler yaparak, doğal ve kamusal varlıklarımızı olağanüstü yüksek ekolojik maliyetler yaratması pahasına özel sermaye birikim süreçlerine aktarmayı amaçlayan bir tasarıdır.Bu nedenlerle Tasarının çok daha ayrıntılı biçimde irdelenmesi; öngörüldüğü gibi, çıkarılmasının engellenmesine yönelik yaygın ve etkin demokratik karşı duruşların kararlılıkla yaşama geçirilmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak yukarıda sıralanan nedenlerle söz konusu yasa tasarısının meclis gündeminden çekilmesi ve ormanın evrensel önemi de dikkate alınarak kamu yararı ilkelerinin doğru biçimde uygulanıp dikkate alınması ve izin ve irtifak konularının istisnai bir boyuta gerilemesi gerekmektedir.

Türkiye Ormancılar Derneği